

1. Порфімович О. Л. Вплив суїцидів серед окремих працівників міліції на формування іміджу системи МВС України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1309>
2. Абрамов А.В., Омелянович В.Ю. До питання про використання психофізіологічних методів дослідження в діагностиці аутодеструктивної поведінки у хворого посттравматичним стресовим розладом // Суїцидологія. Теорія та практика. – К., 2008.
3. Бекешкіна І.Е. Сенс життя і моральна самореалізація // В кн.: Життєвий шлях особистості. Під ред. Сохань Л.В. – К. : Наукова думка, 1987.
4. Бородин С.В., Михлин А.С. Мотивы и причины самоубийств», в сб. Актуальные проблемы суицидологии. – М., 2007. – С. 28-43.
5. Донченко Е.А. Внутрішні психологічні протиріччя як регулятор життя людини // В кн.: Життєвий шлях особистості. Під ред. Сохань Л.В. – К. : Наукова думка, 2008.
6. Коржевская В.Ф. Аналіз причин і мотивів самогубств // Актуальні проблеми теорії і практики судової медицини. – Л., 2008.
7. Мартинюк І.О. Структура і динаміка життєвих цілей особистості. Під ред. Сохань Л.В. – К. : Наукова думка, 2007.
8. Омелянович В.Ю. До питання про дослідження особистісних особливостей співробітників органів внутрішніх справ, які вчинили завершений суїцид в стані алкогольного сп'яніння // Суїцидологія. Теорія та практика. – К., 2008.
9. Полякова І.В. Про некоторые аффективные реакции у суицидентов // Научные и организационные проблемы суицидологии. – М., 2013.
10. Сохань Л.В. Соціальні передумови формування життєвого шляху особистості // В кн.: Життєвий шлях особистості. Під ред. Сохань Л.В. – К. : Наукова думка, 2014.

Клименова О. М.

доцент кафедри українознавства та іноземних мов
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ПСИХОЛІНГВІСТИЧНИХ ПРИЙОМІВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Внесення вивчення іноземної мови до освітніх програм вузів базується на принципах багатокультурності і варіативності освіти. Реалізація процесу навчання у вищій школі англійської мови відбувається в умовах оволодіння новою мовою на основі вже сформованих навичок і вмінь володіння рідною мовою. Незважаючи на значні досягнення у галузі методики навчання іноземної мови, недостатньо вивченими залишаються психолінгвістичні аспекти навчання лексики англійської мови як іноземної після рідної у вузах. Нашою метою є дослідження психологічних і лінгвістичних аспектів формування лексичної компетентності курсантів у процесі навчання англійської мови. Згідно з положеннями Рекомендацій Ради Європи з мовної освіти всебічний розвиток лінгвістичного репертуару, що включає в себе усі мовні здібності, становить

мету навчання іноземних мов. При цьому основою вивчення мов є мультилінгвізм і багатокультурний розвиток студента [3, с.47–49]. Оволодіння іноземною мовою в аспекті багатомовності сприяє розвитку лінгвістичної та комунікативної свідомості майбутнього фахівця, допомагає йому усвідомити спільні та відмінні риси мов, що вивчаються, сприяє поглибленню знань і полегшенню навчання загалом [3, с.15]. Володіння іноземними мовами спрямоване не лише на дію та спілкування мовця, а й на його особистість. Це явище, за твердженням О. О. Леонтєва, пов'язане з такими особистісними аспектами, як мотивація, установка, проблема особистісної та групової ідентичності, і при цьому вкрай важливими є ставлення людини до мови та її позитивна чи негативна установка на мовлення [5, с.56, 58]. У процесі навчання іноземної мови необхідно враховувати психолінгвістичну специфіку розумової та мовної діяльності курсантів, котрі вже володіють рідною мовою. Під час навчання іноземної мови мовній свідомості особистості протидіють мовні навички рідної мови. У такому разі на вивчення англійської мови значний вплив мають набуті знання, навички й уміння української мови. Внаслідок поєднання двох контактуючих мов одним із психолінгвістичних аспектів навчання англійської мови як іноземної є міжмовний перенос. Психолінгвістика визначає перенос як результат взаємодії існуючих механізмів перенесення навичок за наявності попереднього досвіду вивчення іноземних мов. Урахування специфіки міжмовного позитивного переносу сприяє підвищенню мотиваційної основи навчання лексики англійської мови як іноземної після рідної мови. Отже, ефективність процесу навчання англійської мови як іноземної зумовлена врахуванням природи білінгвізму. Інтерференція та перенос є одними з найважливіших психолінгвістичних аспектів оволодіння іноземною мовою. Під час вивчення іноземної мови врахування ролі рідної мови має бути одним з вирішальних чинників у визначенні вихідних теоретичних положень навчання.

Література

1. Выготский Л. С. Мышление и речь: психолингвистические исследования / Л. С. Выготский. – М.: Лабиринт, 2006. – 416 с.
2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / пер. з англ. О. М. Шерстюк; наук. ред. укр. видання С. Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвін, 2003. – 273 с.
3. Карлинский А. Е. Специфика естественного и искусственного билингвизма и теория обучения иностранным языкам / А. Е. Карлинский // Зарубежное языкознание и литература. – Алма-Ата, 2012. – Вып. 2. – С. 26–34.
4. Лапидус Б. А. Обучение второму иностранному языку как специальности: учеб. пособие / Б. А. Лапидус. – М.: Высшая школа, 2010. – 173 с.
5. Леонтьев А. А. Основы психолингвистики: учебник для студ. вузов, обучающихся по спец. «Психология» / А. А. Леонтьев. – 3-е изд. – М.: Смысл; СПб.: Лань, 2003. – 286 с.